

Uanset, at der ikke foreslås indført udtrykkelige bestemmelse herom, forudsættes det, at retten som udgangspunkt kun udmelder personer, som bor uden for retskredsen, hvis disse personer er villige til at blive udmeldt, eller hvis retten finder det nødvendigt, f.eks. fordi der inden for retskredsen ikke findes sagkyndige personer, som kan benyttes, eller fordi den ting, der er genstand for forretningen, er uden for retskredsen.

Bestemmelsen svarer til den danske retsplejelovs § 196, stk. 1. Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit VIII, kap. 10.2.

Til § 165

Den foreslåede bestemmelse, der til dels svarer til den danske retsplejelovs § 197, indeholder nærmere krav til personer, der kan udmeldes som syns- eller skønsmand. Det følger således af bestemmelsen, at de nævnte personer for det første skal være uberygtede, og for det andet, at der ikke kan udmeldes personer, som ville være udelukkede fra at handle som dommere i sagen som følge af reglerne om dommers inhabilitet.

Den sidstnævnte betingelse er – i forhold til de danske regler – videregående, idet den generelt udelukker personer fra at fungere som syns- eller skønsmand, hvis der foreligger en inhabilitetsgrund, der ville udelukke en dommer fra at behandle sagen, hvorimod det følger af den danske retsplejelovs § 197, stk. 1, at personer, der i medfør af retsplejelovens § 60, stk. 1, nr. 1 og 2, ville være udelukkede fra at optræde som dommer i sagen, under ingen omstændigheder kan udmeldes, mens de personer, der i øvrigt er omfattet af § 60, kun kan anvendes, hvis »det ikke er muligt at finde andre lige så gode«. Dvs. at der efter den danske retsplejelov i princippet kan udmeldes personer som syns- eller skønsmand, uanset at de pågældende personer i øvrigt ville være inhabile som dommere efter retsplejelovens § 60, stk. 1, nr. 3-6, og stk. 2-7. Navnlig set i lyset af den begrænsede anvendelse af syn og skøn i grønlandsk retspleje findes det imidlertid ubetænkeligt at fravige den danske ordning på dette punkt og således foreslå indført et krav om, at der ikke kan udmeldes personer til syns- og skønsforretninger, hvis de pågældende ville være inhabile som dommere.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit VIII, kap. 10.2.

Til § 166

Det følger af den foreslåede bestemmelse, at personer, der er omfattet af reglen om vidnepligt, også har pligt til at lade sig udpege som syns- eller skønsmand. Som i Danmark forudsættes reglen dog administreret

således, at der i praksis kun helt ekstraordinært udpeges personer, som ikke er indforstået hermed, jf. også bemærkningerne ovenfor til § 164.

Bestemmelsen svarer til stk. 1 i den danske retsplejelovs § 198, som i stk. 2 endvidere indeholder regler om, at offentligt ansatte kan fritages for udmeldelse, når vedkommendes foresatte myndighed oplyser, at de pågældende ikke har den fornødne tid, eller at forretningens foretagelse i øvrigt kommer i strid med deres offentlige pligter, ligesom det fremgår af bestemmelsen, at personer, for hvem syns- eller skønsforretningens udførelse ville medføre stort besvær eller ulempe, for så vidt omstændighederne tillader det, ikke bør udmeldes. Det samme gælder om den, der er fyldt 65 år.

Der findes ikke grundlag for at indføre tilsvarende detaljerede regler, som i øvrigt kun anvendes i meget begrænset omfang i Danmark, i den grønlandske retsplejelov.

Til § 167

Bestemmelsen, der svarer til den danske retsplejelovs § 200, indeholder en nærmere regulering af fremgangsmåden i forbindelse med rettens udpegning af syns- eller skønsmand.

Efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 1* kan enhver af parterne komme med forslag til retten om, hvem der bør udpeges som syns- eller skønsmand, men retten er ikke bundet til at følge forslagene. Det fremgår desuden, at retten inden udpegningen skal orientere parterne om, hvem der agtes udmeldt, og give parterne lejlighed til at udtale sig om disse personer, medmindre det drejer sig om en kriminalsag. Det forudsættes dog, at der i praksis i langt de fleste tilfælde vil være enighed mellem parterne og retten om, hvilke(n) person(er) der skal udmeldes.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit VIII, kap. 10.2.

Til § 168

Efter *stk. 1* skal retten i civile sager tydeligt angive i afgørelsen om at udpege syns- eller skønsmand, hvad der er genstand for og formålet med syn og skøn. Det forudsættes, at det – som det allerede er praksis både i Grønland og i Danmark – vil blive tilrettelagt på den måde, at der i afgørelsen om syn og skøn stilles bestemte spørgsmål til besvarelse, og at disse spørgsmål udarbejdes af parterne i fællesskab, eventuelt også i samarbejde med retten.

I *stk. 2* reguleres fremgangsmåden ved gennemførelse af syn eller skøn i kriminalsager. Som hovedre-